

ZAKON
O JEDINSTVENOM SISTEMU ZA MULTILATERALNE
KOMPENZACIJE I CESIJE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se subjekti koji su dužni da prijavljuju dospjela novčana potraživanja i obaveze, organizovanje Jedinostvenog sistema za multilateralne kompenzacije i cesije, organizator sistema, ovlašćene organizacije, postupak prijavljivanja dospelih novčanih potraživanja i obaveza, odgovornost učesnika, sprovođenje multilateralnih kompenzacija i cesija, izvještaj o izvršenim multilateralnim kompenzacijama i cesijama, knjigovodstveni tretman, dostupnost podataka, naknade organizatora i nadzor.

Član 2.

- (1) Subjekti koji imaju pravo da prijavljuju dospjela novčana potraživanja i obaveze (u daljem tekstu: učesnici) su javna preduzeća, javne ustanove, privredna društva, banke, osiguravajuća društva, mikrokreditne organizacije, agencije, organizacioni dijelovi u Federaciji onih poslovnih subjekta sa sjedištem u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, sportska društva, udruženja i fondacije, obrtnici, poljoprivredna gazdinstva i druga pravna lica koja obavljaju poslovanje posredstvom bankovnih računa.
- (2) Novčane obaveze i potraživanja iz stava 1. ovog člana podrazumjevaju dospjela novčana potraživanja i obaveze koje su nastale do 31.12.2019. godine.

Član 3.

Registraciju i prijavu novčanih obaveza i potraživanja za poslovnog subjekta nad kojima je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, odnosno prethodni postupak za utvrđivanje postojanja uslova za pokretanje stečajnog postupka može izvršiti stečajni ili likvidacioni upravnim u skladu sa Zakonom.

Član 4.

- (1) Odluku o sprovođenju multilateralne kompenzacije i cesije (u daljem tekstu: Odluka) donosi Vlada Federacije (u daljem tekstu: Vlada).
- (2) Odluku iz stava 1. ovog člana Vlada donosi za svaki krug multilateralne kompenzacije i cesije, kojom detaljnije uređuje rokove za prijavljivanje obaveza i potraživanja subjekata, kao i datum i rokovi za sprovođenje multilateralnih kompenzacija i cesija.

- (3) Odlukom o sprovođenju multilateralne kompenzacije iz prethodnog stava, broj sprovedbi ograničava se maksimalno na tri.
- (4) Vlada Federacije može donijeti Odluku o eventualnom sprovođenju dodatnih multilateralnih kompenzacija.

Član 5.

Jedinstveni sistem za multilateralne kompenzacije i cesije (u daljem tekstu: Sistem) omogućava registraciju učesnika, prijavu novčanih potraživanja i obaveza, sprovođenje multilateralne kompenzacije, prenos potraživanja (cesije) i dostavljanje izvještaja o rezultatima multilateralne kompenzacije i cesije.

Član 6.

(1) Sistem vodi Finansijska informatička Agencija - FIA (u daljem tekstu: Organizator).

(2) Organizator obezbjeđuje odgovarajući softver za prijavljivanje novčanih potraživanja i obaveza učesnika, sprovođenje multilateralnih kompenzacija i cesije, obavještanje učesnika kao i direktan pristup Sistemu za Ministarstvo finansija.

Član 7.

Radi sprovođenja multilateralne kompenzacije, Organizator je ovlašćen da koristi podatke iz registra jedinstvenih poreskih identifikacionih brojeva Poreske uprave Federacije BiH, registra o djelatnostima poslovnih subjekata, jedinstvenog registra računa poslovnih subjekta, evidencije poljoprivrednih gazdinstava u Federaciji i drugih javnih registara.

Član 8.

(1) Učesnik je dužan da prijavi sva dospjela novčana potraživanja i obaveze prema drugim učesnicima u skladu sa Odlukom iz člana 4. stav 2. ovog zakona.

(2) Učesnik može prijaviti i ostale nedospjele obaveze i potraživanja prema drugim učesnicima.

(3) Novčane obaveze i potraživanja se prijavljuju kod FIA-e.

(4) Učesnik može ovlastiti poslovni subjekat registrovan za pružanje računovodstvenih usluga da ima direktan pristup Sistemu.

(5) Organizator donosi Uputstvo kojim uređuje način prijave, postupak i obrasce za prijavu novčanih potraživanja i obaveza, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 9.

Obaveze po osnovu zateznih kamata prijavljuju se samo uz dokaz suda.

Član 10.

- (1) Prilikom prijave novčanog potraživanja i obaveza, ukoliko želi da učestvuje u multilateralnoj kompenzaciji, učesnik potpisuje neopozivu saglasnost za izmirenje pojedinih ili svih potraživanja i obaveza posredstvom multilateralne kompenzacije ili cesije, prenos na novog povjerioca ili posredstvom multilateralne cesije.
- (2) Potpisanu saglasnost iz stava 1. ovog člana učesnik je dužan dostaviti FIA-e u roku od 7 dana od dana prijave potraživanja.

Član 11.

- (1) Učesnik nema pravo prijaviti novčane obaveze i potraživanja:
 - a) prema pravnim licima nad kojima je otvoren stečajni ili likvidacioni postupak,
 - b) za koje postoje osnovani razlozi za osporavanje odnosno postoje dokazi i druge činjenice na osnovu kojih bi se moglo zaključiti da se radi o spornom potraživanju i obavezama,
 - c) prema drugom učesniku čiji zbir nije veći od 500 KM,
 - d) za koje je ugovorena neprenosivost potraživanja, u skladu sa zakonom koji definiše obligacione odnose i
 - e) obaveze i potraživanja prema subjektima koji nisu definisani u članu 2. ovog zakona.

Član 12.

- (1) Za tačnost podataka koji se unose u prijave novčanih obaveza i potraživanja, odgovara učesnik.
- (2) Prijavljene novčane obaveze i potraživanja učesnika ne mogu se osporavati nakon dobijanja izvještaja o obavljenoj multilateralnoj kompenzaciji ili cesiji.

Član 13.

- (1) Osnovni princip za sprovođenje multilateralne kompenzacije jeste da omogući maksimiziranje iznosa kompenzovanih novčanih potraživanja i obaveza te smanji unutarnji dug države.
- (2) Ako učesnik ima novčane obaveze po više osnova prema drugom učesniku, multilateralna kompenzacija se sprovodi tako da se prvo izmiruju najstarije obaveze.

Član 14.

Organizator dostavlja svim učesnicima izvještaj o izvršenoj multilateralnoj kompenzaciji i cesiji (u daljem tekstu: Izvještaj) na adresu elektronske pošte iz prijave za registraciju i objavljuje na svojoj web stranici.

Član 15.

(1) Učesnik ima pravo da podnese zahtjev za ispravku netačno unesenih podataka najkasnije u roku od dva dana nakon dobijanja izvještaja iz člana 14. Ovog Zakona.

(2) Zahtjev za ispravku netačno unesenih podataka podnosi se u skladu sa procedurom prilikom prijavljivanja obaveza.

(3) Nakon izvršenih ispravki, ukoliko je bilo promjena Organizator dostavlja učesnicima konačni revidirani izvještaj o izvršenoj multilateralnoj kompenzaciji i cesiji.

(4) Organizator je dužan da učesnike, prema kojima su izmirene novačane obaveze i potraživanja kompenzacijom ili cesijom, obavijesti o vrsti i broju dokumenata po kojima su te obaveze i potraživanja nastale.

Član 16.

(1) Ako se nakon isteka roka iz člana 15. ovog zakona utvrdi da je potraživanje ili obaveza greškom prijavljena ili da je već izmirena na drugi način, učesnik kojem je neosnovano odobreno potraživanje, dužan je da vrati oštećenom učesniku iznos koji je uključen u multilateralnu kompenzaciju, u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva za povrat sredstava.

(2) Zahtjev za povrat sredstava podnosi se u roku od sedam dana od dana dobijanja Izvještaja.

Član 17.

(1) Novčane obaveze i potraživanja učesnika koji su uključeni u izvještaj iz člana 14 i 15.. ovog zakona prestaju danom sprovođenja multilateralne kompenzacije.

(2) Učesnici su dužni da izvrše knjiženje u skladu sa Izvještajem iz člana 14. I 15. ovog zakona koji dostavlja Organizator.

Član 18.

(1) U periodu dok su registrovani u sistemu i do datuma kada se vrši multilateralna kompenzacija, koji utvrđuje Vlada Odlukom iz člana 4. Stav 2. ovog zakona, učesnici mogu prenositi potraživanja realizovanjem cesija ili multilateralnih cesija.

(2) Prenosi se realizuju na osnovu stanja obaveza registrovanih u sistemu.

(3) Prenose iz stava 1. ovog člana učesnik je dužan prijaviti u Sistem.

Član 19.

(1) Učesnik putem Sistema ima uvid u:

a) vlastite novčane obaveze i potraživanja koja su drugi učesnici prijavili kao dospjele novčane obaveze.

b) informacije o potencijalnim cesijama ili višestrukim cesijama koje se mogu izvršiti da bi se vlastita potraživanja namirila preuzimanjem dužnikovih potraživanja na osnovu stanja unesenih obaveza.

(2) Organizator ne može druge podatke o učesniku dostavljati trećim licima i dužan je da ih čuva kao poslovnu tajnu.

Član 20.

(1) Cesiju inicira učesnik koji namjerava da preuzme potraživanje drugog učesnika.

(2) Učesnik može inicirati i višestruke cesije, koje se realizuju kroz više sukcesivnih ustupanja određenog potraživanja između više učesnika.

(3) Kada Sistem istovremeno zaključi višestruke cesije, krajnji prijemnik potraživanja i dužnik dobijaju izvještaj o prenosu potraživanja, a ostali učesnici izvještaj o kompenzaciji vlastitih potraživanja i obaveza.

(4) Danom zaključenja cesije, potraživanje se prenosi na novog povjerioca (krajnjeg prijemnika) u skladu sa elementima iz prijave dužnika, te prestaju obaveze za one učesnike koji su po osnovu ustupljenog potraživanja izmirili vlastite novčane obaveze.

(5) Prenosom osnovnog potraživanja prenose se i sporedna prava, kao što su pravo na kamatu i ugovornu kaznu, u skladu sa zakonom koji uređuje obligacione odnose.

(6) Sistem automatski usklađuje stanje obaveza učesnika po osnovu prenosa potraživanja, te obavještava učesnike o promjenama posredstvom dnevnih izvoda.

(7) Organizator donosi uputstvo kojim se uređuje prijava obaveza učesnika, zaključivanje ugovora sa ovlašćenim organizacijama, sprovođenje multilateralne kompenzacije, cesije i prodaja potraživanja, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 21.

(1) Organizator sprovodi multilateralnu kompenzaciju na osnovu dobrovoljnog pristanka i saglasnosti učesnika iz člana 10. ovog zakona i stanja novčanih obaveza i potraživanja u Sistemu.

(2) Nakon sprovođenja multilateralne kompenzacije, kompenzirani iznos ne može biti predmet kompenzacije i cesije u narednim krugovima kompenzacije.

Član 22.

(1) Organizator naplaćuje naknadu na realizovane kompenzacije i cesije u skladu sa cjenovnikom koji donosi FIA uz saglasnost ministra finansija i Udruženja poslodavaca u FBiH.

(2) Naknada se naplaćuje terećenjem glavnog računa učesnika.

Član 23.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i radom Organizatora vrši Ministarstvo finansija.

Član 24.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj poslovni subjekt iz člana 2. ovog zakona ukoliko ne prijavi obavezu i potraživanje u skladu sa zakonom.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj poslovni subjekt iz člana 2. ovog zakona ukoliko prilikom prijavljivanja potraživanja i obaveza dostavi netačne podatke.
- (3) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj Organizator ako ne organizuje Sistem u skladu sa čl. 6. i 7. ovog zakona.

Član 25.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom novinama Federacije BiH”.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA O JEDINSTVENOM SISTEMU MULTILATERALNE KOMPENZACIJE U FBiH

Statistički pokazatelji jasno ukazuju na problem hronične nelikvidnosti privrede u FBiH, te stoga Udruženje poslodavaca FBiH kao jednu od mjera za poboljšanje likvidnosti predlaže uvođenje sistema multilateralne kompenzacije i cesije u FBiH po uzoru na sistem u RS.

Predložene mjere su hitno donošenje Zakona o multilateralnim kompenzacijama, a nadležni su Ministarstvo finansija FBiH, Vlada FBiH i Parlament FBiH.

Predložeo je da organizator bude Finansijsko-informatička agencija (FIA). Neophodno je razviti odgovarajući softver, odnosno elektronsku platformu na kojoj bi privredni subjekti mogli registrovati svoja dugovanja i potraživanja.

Pravna regulativa kojom se uređuje ova oblast je: *Zakon o obligacionim odnosima* (Sl. list RBiH broj: 02/92, 13/93, 13/94 i Sl. novine FBiH broj: 29/03, 42/11), *Zakon o unutrašnjem platnom prometu* (Sl. novine FBiH broj: 02/95, 35/98, 40/99) i *Zakon o finansijskom poslovanju* (Sl. novine FBiH broj: 02/95, 13/00, 29/00).

Pravna regulativa kojom se uređuje ova oblast u RS-u je: *Zakon o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije* (Službeni glasnik Republike Srpske broj 20/14) i *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije* (Službeni glasnik Republike Srpske broj 33/16)

Zakonom o multilateralnim kompenzacijama bi se naložilo svim privrednim subjektima u FBiH obaveza prijavljivanja potraživanja i obaveza, te slobodno učešće u sistemu multilateralnih kompenzacija. Na taj način bi se konačno stekao realan uvid u stanje duga realnog i javnog sektora.

Donošenje ovog Zakona ima za cilj smanjenje javne potrošnje, bolje punjenje budžeta i vanbudžetskih fondova, održavanje nivoa zaposlenosti i smanjena cijena poslovanja.